

MÜHENDİS EĞİTİMİ “PROFESÖRSÜZ” OLUR MU?¹

Ertuğrul Orhan Örucü

Elektrik Mühendisi

Elektrik Mühendisliği Dergisi Yayın Kurulu Üyesi

orhan.orucu@gmail.com

ÖSYM'nin 2024-Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu'na göre Elektrik-Elektronik Mühendisliği alanında eğitim veren 18 üniversite ile Elektrik Mühendisliği ve Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği alanlarında eğitim veren 2 üniversitede profesör bulunmazken, aynı alanda bazı fakültelerde doçent dahi olmadığı ortaya çıktı.

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Birgün Gazetesi'nde 5 Ağustos 2024 tarihinde yayımlanan “1453 Bölümde Profesör Yok” başlıklı haberi referans alarak, mesleki alanlarında eğitim veren üniversitelerin akademik kadrosunu inceleyen bir çalışma yaptı. Çalışmada Elektrik, Elektronik, Elektrik-Elektronik, Elektronik ve Haberleşme, Kontrol ve Otomasyon, Robotik ve Otonom Sistemler ile Biyomedikal mühendisliği bölümlerinin verileri incelendi.

1453 bölümde profesör yok

Her kente üniversite açan AKP, profesör bulamadı. 6 bini aşkın bölümün 1453'ünde profesör, 1050'sinde doçent yok. Profesör olmayan bölümler dikkat çekti

Mustafa KÖMÜR

YÜKSEKÖĞRETİM Kurumları Sınavı (YKS) tercih işlemleri dün sona erdi. Yüz binlerce aday, sınav sonuçlarına göre gimok, ise-dikleri üniversiteleri tercih etti. ÖSYM'nin tercih kılavuzunda yer alan bilgiler ise oldukça çarpıcı. Sadece devlet üniversitelerinde 1500'e yakın bölümde profesör yok. Bu bölümler içinde ebellik, hemşirelik, hukuk ve birçok mühendislik programı da var.

Üniversitelerde yer alan eğitimin tartışıldığı bir ortamda profesör sayıları dikkat çekti. ÖSYM'nin kılavuzunda yer alan bilgilere göre öğrenciler 129 devlet üniversitesinden 6 bini aşkın bölüm için tercih yaptı. AKP her ile üniversite açmasına rağmen bu 6 bini aşkın bölümün neredeyse 5'te 1'ine profesör bulamadı. Verilere göre tam 1453 bölümde hiç profesör yok, 1050 bölümdeyse doçent bulunmuyor. Vakıf üniversitelerindeyse birçok bölümün bilgileri yeterli olmadığı için kaç bölümde profesör ya da doçent olmadığı bilinmiyor.

TARTIŞILAN BÖLÜM

Bunlar içinde en dikkat çeken bölümlerin başında hukuk geliyor. Hukuk fakültelerinin 6'sında tek bir tane profesör bile yer alıyor. Bu fakülteler arasında tüm eleştirilere rağmen açılan ve geçen yıl öğrenci almaya başlayan AKP'nin adeta intikam aldığı Boğaziçi Üniversitesi Hukuk Fakültesi

de var. Diğer fakülteler ise Afyon Kocatepe, Çankırı Karatekin, İnönü, İzmir Demokrasi ve Recep Tayyip Erdoğan üniversitelerinde yer alıyor.

MÜHENDİSLİK HATASI

Yine kontenjanları oldukça tartışılan mühendislik bölümlerinde de durum benzer. 100'ü aşkın mühendislik bölümünde hiç profesör yer almıyor. En çok tercih edilen mühendislik bölümlerinden bilgisayar mühendisliğinde tam 35 üniversitede hiç profesör yok. Birçoğunda ise doçent bulunmuyor.

Dikkat çeken bölümlerden biri de sağlık yönetimi oldu. 64 üniversitede bulunan sağlık yönetiminin 24'ünde hiç profesör bulunmuyor. Diğer bir deyişle profesör olmayan sağlık yönetimi bölümleri

toplamının 3'te 1'inden daha fazlasına denk geliyor. Sosyal hizmetler ise sağlık yönetiminde bile kötü durumda. Toplam 62 sosyal hizmetler bölümünün yarısında profesör yok. Hemşirelik ve ebellik bölümlerinin verileri de dikkat çekti. 120 hemşirelik bölümünün 37'sinde, 49 ebellik bölümünün ise 28'inde hiç profesör bulunmuyor.

BOYLE EĞİTİM OLUR MU?

Ataması yapılmayan öğretmen sorunu nedeniyle kontenjanları sürekli tartışılan eğitim fakülteleri de bu durumdandır. 200'ü aşkın öğretimlik bölümünde profesör yer almıyor. Özellikle sosyal bilgiler öğretmenliği, özel eğitim öğretmenliği bölümlerinde birçok üniversitede profesör sayısı sıfır.

ÖSYM'nin 16 Temmuz 2024 günü yayımlanan ÖSYM kontenjanlar kılavuzunun temel alındığı çalışmaya göre, halen 93'ü devlet, 45'i vakıf üniversitesinde olmak üzere elektrik, elektronik, elektrik-elektronik, elektronik ve haberleşme, kontrol ve otomasyon, robotik ve otonom sistemler ile biyomedikal mühendisliği alanlarında toplam 180 programda eğitim veriliyor. Ancak 14'ü devlet, 4'ü vakıf olmak üzere 18 üniversitenin Elektrik-Elektronik Mühendisliği programında profesör bulunmuyor. Toplam 552 öğrenci kontenjanına sahip bu üniversiteler aşağıdaki tabloda verilmiştir:

ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ (Devlet Üniversitesi)	KIRŞEHİR AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ (Devlet Üniversitesi)
BARTIN ÜNİVERSİTESİ (Devlet Üniversitesi)	KÜTAHYA DUMLU-PINAR ÜNİVERSİTESİ (Devlet Üniversitesi)
BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ (Devlet Üniversitesi)	MALATYA TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ (Devlet Üniversitesi)
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ (Devlet Üniversitesi)	RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ (RİZE) (Devlet Üniversitesi)
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ (Devlet Üniversitesi)	TÜRK-ALMAN ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) (Devlet Üniversitesi)
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ (KARS) (Devlet Üniversitesi)	FENERBAHÇE ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) (Vakıf Üniversitesi)
KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ (KARAMAN) (Devlet Üniversitesi)	KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ (KONYA) (Vakıf Üniversitesi)
KAYSERİ ÜNİVERSİTESİ (Devlet Üniversitesi)	MUDANYA ÜNİVERSİTESİ (BURSA) (Vakıf Üniversitesi)
KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ (Devlet Üniversitesi)	TÜRK HAVA KURUMU ÜNİVERSİTESİ (ANKARA) (Vakıf Üniversitesi)

¹Yazıda ÖSYM Kılavuz verileri dikkate alınmıştır ancak kadro hareketliliğinin daha çok olduğu vakıf üniversitelerindeki veriler değişkenlik gösterebilir.

Kılavuzda, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi'nin 57 öğrenci kontenjanı olan Elektrik Mühendisliği Programı'nda ve Karadeniz Teknik Üniversitesi'nin 77 öğrenci kontenjanı olan Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği Programında da profesör olmadığı görülüyor.

Biyomedikal Mühendisliği programlarında da 5 devlet, 2 vakıf olmak üzere toplam 7 üniversitede profesör bulunmuyor. Toplam kontenjanı 185 olan bu üniversiteler şöyle:

DÜZCE ÜNİVERSİTESİ (Devlet Üniversitesi)	Biyomedikal Mühendisliği
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ (MALATYA) (Devlet Üniversitesi)	Biyomedikal Mühendisliği
İSKENDERUN TEKNİK ÜNİVERSİTESİ (HATAY) (Devlet Üniversitesi)	Biyomedikal Mühendisliği
İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ (Devlet Üniversitesi)	Biyomedikal Mühendisliği
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ (Devlet Üniversitesi)	Biyomedikal Mühendisliği
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) (Vakıf Üniversitesi)	Biyomedikal Mühendisliği
İZMİR EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ (Vakıf Üniversitesi)	Biyomedikal Mühendisliği

Doçent de Yok!

Kılavuza göre, 10 devlet, 25 vakıf olmak üzere toplam 35 üniversitenin Elektrik-Elektronik Mühendisliği programında doçent de bulunmuyor. Üstelik Artvin Çoruh Üniversitesi Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü'nde hem profesör, hem de doçent yok! Bu yıl 988 kontenjan açılan söz konusu bölümlerin yer aldığı üniversiteler şöyle:

ABDULLAH GÜL ÜNİVERSİTESİ (KAYSERİ) (Devlet Üniversitesi)	BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) (Vakıf Üniversitesi)	İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ (Vakıf Üniversitesi)
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ (Devlet Üniversitesi)	BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ (ANKARA) (Vakıf Üniversitesi)	İSTANBUL NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ (Vakıf Üniversitesi)

HARRAN ÜNİVERSİTESİ (ŞANLIURFA) (Devlet Üniversitesi)	BEZM-İ ÂLEM VAKIF ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) (Vakıf Üniversitesi)	İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ (Vakıf Üniversitesi)
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ (KARS) (Devlet Üniversitesi)	FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) (Vakıf Üniversitesi)	İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ (Vakıf Üniversitesi)
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ (Devlet Üniversitesi)	FENERBAHÇE ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) (Vakıf Üniversitesi)	İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ (Vakıf Üniversitesi)
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ (İSPARTA) (Devlet Üniversitesi)	HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ (GAZİANTEP) (Vakıf Üniversitesi)	MEF ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) (Vakıf Üniversitesi)
TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ (Devlet Üniversitesi)	IŞIK ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) (Vakıf Üniversitesi)	MUDANYA ÜNİVERSİTESİ (BURSA) (Vakıf Üniversitesi)
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ (EDİRNE) (Devlet Üniversitesi)	İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ (Vakıf Üniversitesi)	PİRİ REİS ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) (Vakıf Üniversitesi)
UŞAK ÜNİVERSİTESİ (Devlet Üniversitesi)	İSTANBUL ATLAS ÜNİVERSİTESİ (Vakıf Üniversitesi)	TÜRK HAVA KURUMU ÜNİVERSİTESİ (ANKARA) (Vakıf Üniversitesi)
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ (YOZGAT) (Devlet Üniversitesi)	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ (Vakıf Üniversitesi)	ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) (Vakıf Üniversitesi)
ANKARA BİLİM ÜNİVERSİTESİ (Vakıf Üniversitesi)	İSTANBUL BEYKENT ÜNİVERSİTESİ (Vakıf Üniversitesi)	YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) (Vakıf Üniversitesi)
ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ (Vakıf Üniversitesi)	İSTANBUL ESENYURT ÜNİVERSİTESİ (Vakıf Üniversitesi)	

Biyomedikal alanında da 1 devlet, 4 vakıf olmak üzere toplam 5 üniversitede doçent öğretim üyesi olmadığı görülüyor. Karabük Üniversitesi Biyomedikal Mühendisliği Bölümü'nde ise ne profesör, ne de doçent var! Toplam kontenjanı 82 olan bu üniversiteler şöyle:

KARABÜK ÜNİVERSİTESİ (Devlet Üniversitesi)	Biyomedikal Mühendisliği
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) (Vakıf Üniversitesi)	Biyomedikal Mühendisliği
IŞIK ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL) (Vakıf Üniversitesi)	Biyomedikal Mühendisliği
İSTANBUL ATLAS ÜNİVERSİTESİ (Vakıf Üniversitesi)	Biyomedikal Mühendisliği

Sonuç

Öğretim elemanlarının nicelik sorunu elektrik, elektronik ve biyomedikal mühendisliği eğitimindeki sorunların en önemlisidir ama sorunlar öğretim elemanları ile sınırlı değil ne yazık ki. Diğer altyapı sorunları YÖK raporlarında bile ayrıntılı değerlendirilmekte ve belki de bize söylenecek bir söz bırakmamaktadır. Kendi getirdikleri mevzuata bile uymayan AKP döneminde YÖK'ün kendi mevzuatına uymasını beklemek biraz hayal olsa da, YÖK'ün Mühendislik Programlarında Eğitim ve Öğretime Başlanması ve Sürdürülmesi İçin Asgari Koşullar Genel İlkeler² başlıklı metnini hatırlatmak isteriz. Bu belgede, yükseköğretim kurumlarında mühendislik programlarına ilk defa öğrenci alınması aşamasında, eğitim ve öğretimin sürdürülmesinde öğretim elemanı, laboratuvar ve uygulama alanı yönünden asgari koşulları ile programın açılmasını takip eden üçüncü yılın

sonuna kadar olması gereken asgari öğretim elemanı sayısı, laboratuvar ve uygulama alanlarının koşulları belirlenmiştir. Bu koşullar şöyle sıralanmıştır:

1. Asgari koşullar, 60 öğrenciye kadar olan kontenjanlar için belirlenmiştir.
2. Derslikler, okuma salonları, kütüphane, laboratuvarlar ve yemekhane gibi fiziki mekânlar, öğrenci sayısına göre planlanmalıdır. Fiziki mekânlar, büyüklüğüne göre uygun aydınlatma, havalandırma, ses ve görüntü sistemlerine sahip olmalıdır.
3. Kütüphanede her bir program için ilgili alanlarda basılı yayınlar ve ders kitapları bulunmalıdır. Her bir ders ile ilgili "Kaynak (Text-Book)" kitaplarının son baskılarından en az 10'ar tane, ayrıca online erişime açık elektronik veri tabanları olmalıdır.
4. Öğrenciler için gerekli spor tesisleri ve sosyal olanaklar sağlanmalıdır. Öğrenci kulüpleri ve sosyal çalışmalara destek verilmeli, bunlar için uygun alanlar gösterilebilmelidir.
5. Eğitim programları, "Türkiye Yeterlikler Çerçevesi" (TYÇ) ile ilgili alanda "Çekirdek Eğitim Programı"nın (ÇEP) bulunması halinde bunu da kapsayacak şekilde düzenlenmeli; öğrenci alımından önce ders bilgi paketlerinin hazırlanmış ve her bir dersin AKTS karşılıklarının belirlenmiş olması gerekir.
6. Programa öğrenci alınabilmesi için en az dört öğretim üyesi ve bir araştırma görevlisi istihdam edilmiş olmalıdır.
7. Üçüncü yılın sonunda sağlanması beklenen 7 öğretim üyesinin, programın niteliğine göre en fazla bir tanesi, bölümün gerekli görmesi durumunda öğretim görevlisi kadrosunda istihdam edilebilir.
8. İlgili alandaki İngilizce ve Türkçe Programların her biri için asgari öğretim üyesi sayısı ayrı ayrı hesaplanmalıdır."

Program Adı	Asgari Öğretim Üyesi/Elemanlarının Alan ve Anabilim Dallarına Göre Dağılımı ve Sayısı			Gerekli Asgari Laboratuvarlar	
	İlgili ABD/Uzmanlık Alanları	Eğitim ve Öğretime Başlangıç İçin Asgari Öğretim Üyesi	Eğitim ve Öğretimin Üçüncü Yılına Sonuna Kadar Sağlanması Gerekli Asgari Öğretim Üyesi	Eğitim ve Öğretime Başlangıç İçin Gereklikler	Eğitim ve Öğretimin Üçüncü Yılına Sonuna Kadar Eklenecek Gerekli Asgari Laboratuvarlar
Elektrik Mühendisliği, Elektrik-Elektronik Mühendisliği, Elektronik Mühendisliği, Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği, Kontrol ve Otomasyon Mühendisliği	Elektronik	1	1	Fizik, Kimya Temel Bilim Laboratuvarı	Sayısal Mantık Devreleri Tasarım Laboratuvarı
	Kontrol	1	2	Temel Elektronik Laboratuvarı	
	Haberleşme	1	2	Kontrol Laboratuvarı	
	İşaret İşleme	1	1	Haberleşme Laboratuvarı	
	Elektrik (Güç)		1	Mikro İşlemci Laboratuvarı	
	Öğretim üyeleri, farklı dallardaki dersleri verebilecek uzmanlık alanlarından olmalıdır.			Elektrik Makinaları Laboratuvarı	

²www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yok-tarafindan-Asgari-Kosullari-Belirlenen-Programlar/muhendislik_Programlari.pdf